

Nowe liceum i technikum

REFORMA 2019

Przedmiot:

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

Zakres:

PODSTAWOWY

Zasadnicza zmiana w stosunku do podstawy programowej z 2012 roku

- **Usunięty moduł *Zagrożenia czasu wojny***
- **Nowe zagadnienie: *Edukacja zdrowotna*** – w tym obszarze stworzono miejsce na kompleksowe podsumowanie treści z zakresu edukacji zdrowotnej, częściowo realizowanych na etapie szkoły podstawowej. Pojawiły się m.in. zagadnienia związane z chorobami cywilizacyjnymi, zdrowiem psychicznym, zaburzeniami odżywiania. Nowe treści stanowią: zastosowanie AED (obecne w szkole podstawowej), rola układu krążenia, oddychania i nerwowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych.

SZCZEGÓŁOWE PORÓWNANIE PODSTAW PROGRAMOWYCH: Z 2012 R. I 2018 R.

Obszar	Podstawa programowa z 2012 r.	Podstawa programowa z 2018 r.
Dane podstawowe wynikające z siatki godzin		
Liczba godzin na realizację przedmiotu w cyklu nauczania	30	30
Tygodniowy wymiar godzin na realizację przedmiotu	1	1
Klasa, w której należy realizować przedmiot	pierwsza	pierwsza
Realizacja przedmiotu – zagadnienia z podstawy programowej		
Cele edukacyjne	<p>I. Znajomość struktury obronności państwa Uczeń rozróżnia struktury obronności państwa, rozumie ich rolę oraz zna formy spełniania powinności obronnych przez organy administracji i obywateli.</p> <p>II. Przygotowanie do sytuacji zagrożeń Uczeń zna zasady postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia życia, zdrowia lub mienia; zna zasady planowania i organizowania działań.</p> <p>III. Opanowanie zasad pierwszej pomocy Uczeń umie udzielać pierwszej pomocy poszkodowanym w różnych stanach zagrażających życiu i zdrowiu.</p>	<p>I. Bezpieczeństwo państwa. II. Przygotowanie do działań ratowniczych w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (wypadków masowych i katastrof) III. Podstawy pierwszej pomocy. IV. Edukacja zdrowotna. Zdrowie w wymiarze indywidualnym i zbiorowym. Zachowania prozdrowotne</p>
Nauczyciel a realizacja podstawy programowej	<p>Zadaniem nauczyciela jest wyrabianie u uczniów nawyków oraz opanowanie zasad działania ratowniczego, szczególnie z zakresu udzielania pierwszej pomocy podczas wypadku lub innych zagrożeń. Podczas zajęć edukacyjnych obejmujących ćwiczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy i ratownictwa, w oddziałach liczących więcej niż 30 uczniów wskazany jest podział na grupy. W czasie ferii letnich mogą być organizowane specjalistyczne obozy szkoleniowo-wypoczynkowe z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa.</p> <p>Na IV etapie edukacyjnym, po zrealizowaniu treści nauczania z zakresu „Ochrona ludności i obrona cywilna” celowe jest sprawdzenie umiejętności uczniów w praktycznej ewakuacji z budynku szkoły. Dla zapewnienia wysokiej efektywności kształcenia należy dążyć do</p>	<p>Zadaniem nauczyciela jest wyrabianie u uczniów nawyków oraz opanowanie zasad działania ratowniczego zarówno w przypadku zagrożeń nadzwyczajnych (wypadki masowe, katastrofy), jak i elementarnej pierwszej pomocy.</p> <p>Tempo zachodzących przeobrażeń powinno stanowić dla nauczyciela bodziec do stałego uzupełniania swojej wiedzy, monitorowania zmian, w tym organizacyjno- prawnych, samodoskonalenia, tak by przekazywane uczniom informacje były aktualne, rzetelne (ważna jest tu kontrola materiałów źródłowych innych niż podręcznik oraz materiały opracowane dla nauczyciela, dbałość o wiarygodność informacji).</p>

Realizacja przedmiotu – zagadnienia z podstawy programowej

Nauczyciel a realizacja podstawy programowej

maksymalnego upracticznienia zajęć – nauczania i utrwalania umiejętności potrzebnych w codziennym życiu, w sytuacjach zagrożeń i nieszczęśliwych wypadków.

Dopełnieniem treści nauczania jest problematyka funkcjonowania systemu obronności państwa, w tym Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Szkolne programy powinny uwzględniać także lokalne warunki i zagrożenia, których wystąpienie na danym terenie wydaje się najbardziej prawdopodobne. Tak szeroki zakres tematyczny wymaga wsparcia ze strony kluczowych instytucji bezpieczeństwa – Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Sił Zbrojnych RP. Wsparcie to winno obejmować zarówno udział w niektórych zajęciach przedstawicieli powyższych instytucji, jak i pomoc w organizowaniu pokazów wykorzystania specjalistycznego sprzętu oraz infrastruktury, a także w przygotowywaniu pomocy dydaktycznych. Stąd też wskazane jest **nawiązywanie współpracy między szkołami a lokalnymi jednostkami Policji, PSP, ośrodkami szkolenia i jednostkami wojskowymi.**

W celu zapewnienia efektywnej nauki przedmiotu **klasę należy podzielić na grupy o liczebności nie większej niż 15 uczniów**, w szczególności podczas ćwiczeń z resuscytacji krążeniowo – oddechowej.

Ćwiczenia na manekinach szkoleniowych wymagają zapewnienia uniwersalnych warunków i środków higieny i dezynfekcji (mycie rąk, wymiana worków oddechowych w manekinach, używanie środka odkażającego, maseczek).

Lekcje w szkole powinny być uzupełniane innymi formami zajęć, takimi jak:

- 1) wizyty w: instytucjach państwa, Centrum Zarządzania Kryzysowego, Straży Pożarnej, stacjach Pogotowia Ratunkowego;
- 2) specjalistyczne obozy szkoleniowo-wypoczynkowe realizowane podczas ferii letnich lub krótsze, kilkudniowe kursy;
- 3) wycieczki;
- 4) zajęcia plenerowe;
- 5) tworzenie wystaw prac własnych, klasowych i szkolnych, promujących zdrowy tryb życia i właściwe zachowania w razie zagrożeń;
- 6) zwiedzanie wystaw powiązanych z treściami przedmiotu;
- 7) spotkania (np. udział w zajęciach), prelekcje, wykłady z pracownikami kluczowych instytucji bezpieczeństwa – Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Sił Zbrojnych RP oraz pracownikami straży miejskiej, pogotowia, kombatantami, ekologami, psychologami;
- 8) udział w konkursach, których zakres zgodny jest bądź zbieżny z problematyką przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa.

Wskazane jest **nawiązywanie współpracy między szkołami a lokalnymi jednostkami Policji, Państwową Strażą Pożarną, ośrodkami szkolenia, jednostkami wojskowymi i organizacjami, np. Ochotniczą Strażą Pożarną, Polskim Czerwonym Krzyżem, Ligą Obrony Kraju**, zarówno we wspomnianym zakresie prowadzenia zajęć, jak i udostępnianiu specjalistycznego sprzętu czy pomocy dydaktycznych.

Ważne znaczenie w rozwoju ma też wychowanie mające na celu **kształtowanie tzw. postawy patriotycznej oraz poczucia odpowiedzialności za dorobek minionych pokoleń**. Nauczyciel powinien stwarzać warunki sprzyjające swobodnej wymianie myśli i poglądów, z zachowaniem niezbędnej dyscypliny i porządku zajęć.

Nowe treści stanowią: zastosowanie AED (obecne w szkole podstawowej), rola układu krążenia, oddychania i nerwowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych.

Realizacja przedmiotu – zagadnienia z podstawy programowej

Nowe treści w podstawie programowej z 2018 roku**Edukacja zdrowotna jest zupełnie nowym elementem w przedmiocie Edukacja dla bezpieczeństwa w liceum i technikum.**

W tym obszarze stworzono miejsce na kompleksowe podsumowanie treści z zakresu edukacji zdrowotnej – częściowo realizowanych na etapie szkoły podstawowej. Pojawiły się zagadnienia związane z chorobami cywilizacyjnymi: nadciśnieniem tętniczym, cukrzycą, zaburzeniami gospodarki lipidowej, otyłością, zespołem metabolicznym. Wprowadzono pojęcie wskaźnika BMI, który ma być pomocą w kontroli wagi. Sporo uwagi poświęcono zdrowiu psychicznemu oraz jego zaburzeniom np. depresji klinicznej, zaburzeniom odżywiania.

Aspekt właściwego odżywiania nabrał szczególnego znaczenia. Przybliżenie uczniom nowej Piramidy Żywienia i Aktywności Fizycznej oraz zachęcenie do czytania etykiet produktów żywnościowych ma zmienić nawyki żywieniowe, poprawić zdrowie, a także kondycję naszego społeczeństwa. Świadome wybory dotyczące aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania, walki ze stresem mają sprzyjać racjonalnym decyzjom młodych ludzi.

Obszerna część tego modułu jest poświęcona uzależnieniom chemicznym i behawioralnym. Zaakcentowano różnicę między lekami a suplementami diety oraz przedstawiono zasady przyjmowania leków. Wprowadzono również element dotyczący wpływu substancji psychoaktywnych na sprawność kierowcy oraz przepisy prawa dotyczące używania substancji psychoaktywnych i prowadzenia pojazdów.

Obszar edukacji zdrowotnej koncentruje się na wykształceniu zachowań wpływających na zdrowie człowieka oraz wyszukiwaniu rzetelnych źródeł informacji o zdrowiu.

Poszerzone moduły w podstawie programowej z 2018 roku**Bezpieczeństwo państwa**

Ten moduł stanowi poszerzenie tematyki realizowanej w klasie 8 szkoły podstawowej. Dodatkowe treści, jakie zostały tutaj zawarte, które nie znajdowały się we wcześniejszej Podstawie programowej (dla szkół ponadgimnazjalnych):

- zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa,
- zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, takich jak np. Liga Obrony Kraju, Polski Czerwony Krzyż, Związek Strzelecki „Strzelec”;

Realizacja przedmiotu – zagadnienia z podstawy programowej

Poszerzone moduły w podstawie programowej z 2018 roku

- geopolityczne warunki bezpieczeństwa,
- podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Bardzo rozbudowane zostały informacje dotyczące systemu zarządzania kryzysowego:

- przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem,
- podstawowe zasady zarządzania kryzysowego,
- znaczenie pojęcia siatka bezpieczeństwa i infrastruktura krytyczna,
- stany nadzwyczajne,
- znaczenie cyberprzemocy – procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia oraz wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy.

2. Przygotowanie do działań ratowniczych w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (wypadków masowych i katastrof)

W tym obszarze rozbudowano treści kształcenia, dodając dział dotyczący organizacji i podstaw prawnych działania obrony cywilnej w RP oraz podstawowych dokumentów ONZ regulujących funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie.

Do obowiązującej podstawy wprowadzono nowe treści: rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego, a także ochotnicze służby i podmioty ratownicze, takie jak: OSP, GOPR, TOPR, WOPR.

Nowym zagadnieniem są obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania oraz zachowanie się w sytuacji odnalezienia niewypału lub niewybuchu.

3. Źródła promieniowania jądrowego i jego skutki.

Te zagadnienia znajdowały się w Podstawie programowej gimnazjum. W obecnym dokumencie pojawiły się następujące treści:

sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami; zabiegi specjalne i sanitarne oraz wyjaśnienie znaczenia pojęć: odkażanie, dezaktywacja, dezynfekcja, deratyzacja.

4. Podstawy pierwszej pomocy

Zagadnienia z zakresu pierwszej pomocy zostały przebudowane, część z nich uszczegółowiona. W nowej podstawie znalazło się postępowanie ratownicze w zatruciach, utonięciach (obecne w gimnazjum) oraz hipotermii i urazach kręgosłupa.